

Γιατί το τυπωμένο χαρτί υπερέχει από κάθε είδους οθόνη

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Είναι μύθος η ιδέα ότι στα γραφεία του μέλλοντος δεν θα υπάρχει ίχνος χαρτιού, λένε επιστήμονες. Σύμφωνα με διεθνείς έρευνες κατανοούμε και αφομοιώνουμε καλύτερα τα κείμενα που είναι τυπωμένα σε χαρτί.

Το μέσο που χρησιμοποιούμε για να διαβάσουμε επηρεάζει τον τρόπο ανάγνωσης, συνεπώς το τυπωμένο χαρτί υπερέχει από κάθε είδους οθόνη, όσον αφορά τον βαθμό που κατανοούμε και αφομοιώνουμε κείμενα, αλλά και τον χρόνο που τα θυμόμαστε. Σε αυτό το συμπέρασμα έχουν καταλήξει αρκετοί επιστήμονες με τις μελέτες τους, οι οποίες έχουν ξεκινήσει εδώ και σχεδόν μία 20ετία για να διερευνηθεί κατά πόσο υπάρχει ποιοτική διαφορά στο πώς προσλαμβάνουμε ένα κείμενο σε έντυπη μορφή και πώς σε ψηφιακή, την οποία θα διαβάσουμε σε ένα PC, ένα e-reader, μια ταμπλέτα ή ένα smartphone.

Μαζί με όλες τις παραπάνω συσκευές, η ηλεκτρονική ανάγνωση κερδίζει τα τελευταία χρόνια ολοένα μεγαλύτερη απήχηση, καθώς προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα. Μέσω του Ιντερνετ, για παράδειγμα, ένα e-book φτάνει αυτοστιγμεί στον παραλήπτη του, ο οποίος μπορεί να αποθηκεύσει σε ένα φορητό γκάτζετ του ολόκληρη τη βιβλιοθήκη του, ώστε να την έχει συνεχώς μαζί του.

Ωστόσο, μέσα από πειράματα και συνεντεύξεις, επιστημονικές έρευνες φανερώνουν πως υπάρχει και αντίτιμο, όπως ότι η προσήλωση στην οθόνη είναι δυσκολότερη απ' ό,τι στο χαρτί. Παράλληλα, η δυσκολία να «χαρτογραφήσει» κανείς ένα απόσπασμα μέσα σε ένα e-book αφήνει υπόνοιες πως υπονομεύει τη μνήμη.

Ηλεκτρονικό ξεφύλλισμα

Εξάλλου, σύμφωνα με μελέτες, πολλοί αναγνώστες επιλέγουν την ηλεκτρονική μορφή για κείμενα για τα οποία θέλουν απλώς να «πάρουν μια ιδέα», και την έντυπη για όσα θέλουν να κατανοήσουν. Ετσι, σε έρευνα το 2011 στο Εθνικό Πανεπιστήμιο της Ταϊβάν, η πλειονότητα των φοιτητών που συμμετείχαν απάντησαν πως τυπώνουν τα άρθρα που σκοπεύουν να διαβάσουν προσεκτικά, τα οποία θα επιλέξουν αφού πρώτα «ρίξουν μια ματιά» στις online περιλήψεις δεκάδων δημοσιεύσεων. Το ίδιο έδειξε και έρευνα το 2003 στο Εθνικό Αυτόνομο Πανεπιστήμιο του Μεξικό, όπου το 80% των φοιτητών απάντησε πάλι πως εκτυπώνει τα κείμενα που θέλει να «καταλάβει σε βάθος».

Αν και διαισθητική, αυτή η προτίμηση φαίνεται να οφείλεται στο γεγονός ότι, συγκριτικά με την οθόνη, η ανάγνωση ενός εντύπου είναι πιο διεξοδική και επομένως εντυπώνεται καλύτερα στη μνήμη. Συγκεκριμένα, πείραμα το 2011 σε δύο ομάδες εθελοντών που είχαν να διαβάσουν το ίδιο κείμενο, οι μισοί σε υπολογιστή και οι μισοί στο χαρτί, έδειξε πως οι δεύτεροι αφιέρωσαν περισσότερο χρόνο, διαβάζοντας και ξαναδιαβάζοντας συγκεκριμένα αποσπάσματα, με συνέπεια να πετύχουν καλύτερα αποτελέσματα στα τεστ που προέβλεπε η διαδικασία. Ακόμη όμως κι αν ο επιτρεπόμενος χρόνος δεν διαφέρει για τους εθελοντές, όπως έγινε σε πείραμα το 2003 στο βρετανικό πανεπιστήμιο του Leicester, περισσότεροι φοιτητές που είχαν διαβάσει το κείμενο σε έντυπη μορφή απάντησαν πως «γνώρισαν» και όχι απλώς «θυμούνταν» τις απαντήσεις.

Ο «χάρτης» του βιβλίου

Με βάση επιστήμονες σαν τον Σουηδό πειραματικό ψυχολόγο Erik Wastlund από το πανεπιστήμιο Karlstad, μια βασική αιτία για τις ποσοτικά και ποιοτικά καλύτερες επιδόσεις είναι πως οι οθόνες LCD των PC, των smartphone και των tablet εκπέμπουν φως. Επομένως, κουράζουν τα μάτια μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα και ατονεί η προσοχή του χρήστη. Από αυτή την άποψη φαίνεται να ξεχωρίζουν τα e-reader, οι οθόνες των οποίων αντανakλούν το εξωτερικό φως όπως και το συμβατικό χαρτί. Ωστόσο, άλλοι ειδικοί εκτιμούν, πως ανεξάρτητα από το είδος της συσκευής, μια ακόμη παρενέργεια των ψηφιακών κειμένων είναι πως η κάθε

επιμέρους παράγραφος δεν έχει χαρακτηριστική «τοπογραφία» όπως στα συμβατικά έντυπα, με συνέπεια το «αποτύπωμά» της στη μνήμη να εξασθενεί πιο γρήγορα.

Αυτό είναι ένα από τα επιχειρήματα της Abigail J. Sellen στο βιβλίο που έγραψε μαζί με τον Richard H. R. Harper το 2001 και στο οποίο υποστηρίζει πως είναι μύθος η ιδέα ότι στα γραφεία του μέλλοντος δεν θα υπάρχει ίχνος χαρτιού («The Myth of the Paperless Office»). Με διδακτορικό στις γνωσιακές επιστήμες, η Sellen εργάζεται στο Ερευνητικό Κέντρο της Microsoft στο Cambridge και υποστηρίζει πως, όταν διαβάζουμε ένα βιβλίο, δημιουργούμε έναν νοητικό χάρτη του. Στον χάρτη εντάσσονται τα συγκεκριμένα αποσπάσματα με βάση την οπτική εικόνα του σημείου στη σελίδα όπου βρίσκονται, αλλά και τη «χωροθέτησή» τους μέσα σε όλη την πλοκή του κειμένου, την οποία αντιλαμβάνεται ασυναίσθητα ο αναγνώστης, από το πάχος των σελίδων απλώς κρατώντας το βιβλίο. Με αυτό τον τρόπο, κάθε απόσπασμα κατανοείται βαθύτερα και μπορεί να ανακληθεί από τη μνήμη.

ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Πηγή: kathimerini.gr -Έντυπη